

Merenkukuhallitus

TIEDOTUSLEHTI NRO 3/1.1.1995

LAIVA-APTEEKKI

Merenkukuhallitus on 12.12.1994 antanut uuden päätöksen laiva-apteekeista. Päätöksellä kumotaan laiva-apteekeista 23.9.1985 annettu merenkukuhallituksen päätös siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

Päätös tulee voimaan 1.1.1995. Aluksen laiva-apteekki on saatettava uuden päätöksen mukaiseksi viimeistään laiva-apteen seuraavan tarkastuksen yhteydessä.

Oheisena julkaistaan laiva-apteekkipäätös ilman liitteitä. Päätös liitteineen on saatavissa 50 markan kappalehintaan merenkukuhallituksesta:

kirjalliset tilaukset

Merenkukuhallitus
Julkaisumyynti
PL 158
00141 Helsinki

puhelintilaukset
telefaxtilaukset

(90) 180 8214
(90) 180 8355.

Merenkuluntarkastaja

Mauri T. Fellman

Asiaa koskevat tiedustelut:

Merenkuluntarkastustoimisto

Tämä tiedotuslehti
korvaa tiedotuslehdet:

13/23.9.1985
13/1.12.1986

Dnro 33/033/94
ISSN 0430-5345

MERENKULKUHALITUS**MÄÄRÄYS****Antopäivä: 12.12.1994****Dnro: 33/033/94**

Sisältöalue: Aluksen laiva-apteekki sekä pelastusveneiden ja -lauttojen lääkinnällinen varustus

Säädöspäätös: Asetus kauppa-aluksista (103/24) 55 §

Kohderyhmät: Varustamot, alusten omistajat, apteekit

Voimassaoloaika: 1.1.1995 - toistaiseksi

Kumoaa määräyksen: Merenkulkuhallituksen päätös laiva-apteekeista
Dnro 1743/80/317, 23.9.1985
muutettu Dnro 2369/86/101, 3.11.1986

**MERENKULKUHALITUKSEN PÄÄTÖS
LAIVA-APTEEKEISTA**

Annettu Helsingissä 12 päivänä joulukuuta 1994

Merenkulkuhallitus on kauppa-aluksista 17 päivänä huhtikuuta 1924 annetun asetuksen (103/24) 55 §:n nojalla päättänyt:

Soveltaminen

1 §

Tätä päätöstä sovelletaan jokaiseen merenkulkuun käytettävään miehitettyyn suomalaiseen alukseen.

Tätä päätöstä ei kuitenkaan sovelleta:

1) puolustusvoimien tai rajavartiolaitoksen aluksiin, ellei niitä käytetä yleisessä liikenteessä kuljettamaan matkustajia tai lastia;

2) huvialuksiin, ellei niitä käytetä ansiotarkoituksiin ja ellei niihin edellytetä merenkulkuviranomaisen vahvistamaa miehitystä; eikä

3) hinaajiin, jotka toimivat ainoastaan rajoitetulla alueella, kuten sisäsatamissa ja suljetuilla tehdasalueilla.

Määritelmiä

2 §

Tässä päätöksessä tarkoitetaan:

- 1) *työntekijöillä* henkilöitä, jotka tekevät työtä aluksella tai aluksen lukuun, sekä aluksella olevia harjoittelijoita ja oppisopimussuhteisia työntekijöitä, lukuun ottamatta
  - luotseja, sekä
  - henkilökuntaa, joka työskentelee aluksella vain sen ollessa satamassa;
- 2) *lääkintätarvikkeilla* lääkkeitä, lääkintävälineitä sekä vasta-aineita; sekä
- 3) *vasta-aineilla* aineita, joilla ehkäistään tai hoidetaan Kansainvälisen merenkulkujärjestön (IMO) hyväksymässä IMDG-koodissa lueteltujen vaarallisten aineiden aiheuttamia välittömiä tai välillisiä haittavaikutuksia.

Alusluokitus

3 §

Tässä päätöksessä alukset jaetaan alusten katsastuksista annetun asetuksen (748/83) mukaisesti kolmeen luokkaan seuraavasti:

- 1) Alusluokka A: kaukoliikenteessä liikennöivät alukset;
- 2) Alusluokka B: lähiliikenteessä ja itämerenliikenteessä liikennöivät alukset, lukuun ottamatta itämerenliikenteessä liikennöiviä kalastusaluksia; sekä
- 3) Alusluokka C: itämerenliikenteessä liikennöivät kalastusalukset ja kotimaanliikenteessä liikennöivät alukset.

Laiva-apteen sisäلت

4 §

Laiva-apteen sisältö määräytyy alusluokan (A, B tai C) ja aluksen työntekijöiden lukumäärän mukaan liitteen I mukaisesti.

Laiva-apteen lääkintätarvikkeet on tarkoitettu enintään 25 työntekijälle. Jos työntekijöitä on enemmän kuin 25, on lääkintätarvikkeiden määrää lisättävä siten kuin liitteen I eri lääkintätarvikeryhmien kohdalla esitetään.

Alusluokkaan A kuuluvissa aluksissa tulee laiva-apteen lisäksi olla liitteen II mukainen ensihoitopakkaus.

5 §

Laiva-apteekissa on lääkintätarvikkeiden lisäksi oltava:

1. tarkoitukseen sopiva lääkintäopas;
2. vaarallisia aineita kuljettavissa aluksissa on oltava IMDG-koodin liitteenä olevan vaarallisiin aineisiin liittyvissä onnettomuuksissa annettavaa ensiapua koskevan oppaan (MFAG) uusin painos; sekä
3. alusluokkiin A tai B kuuluvissa aluksissa on lisäksi oltava:
  - lääkepäiväkirja
  - Pharmaca Fennica -lääkekirja tai muu vastaava kirja
  - uusin painos IMO:n Kansainväliset merkinantokoodit -julkaisusta (International Code of Signals) radio- tai satelliittiteitse tapahtuvaa lääkärin neuvojen kysymistä varten
  - tämä päätös.

Vasta-aineet

6 §

Aluksissa, jotka kuljettavat IMDG-koodissa lueteltuja vaarallisia aineita, on oltava 5 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettussa ensiapuoppaassa luetellut kuljetettavan lastin edellyttämät vasta-aineet.

Pelastusveneiden ja -lauttojen varustus

7 §

Alusluokkiin A tai B kuuluvien alusten jokainen pelastusvene ja -lautta on varustettava liitteessä III mainituilla lääkintätarvikkeilla ja tapaturmien hoito-oppaalla. Liitteessä III luetellut lääkintätarvikemäärät on tarkoitettu enintään 50 henkilölle. Jos pelastusvene tai -lautta on mitoitettu yli 50 henkilölle, on lääkintätarvikkeita vastaavasti lisättävä.

Pelastusveneiden ja -lauttojen lääkintätarvikkeet on säilytettävä vedenpitävissä, sinetöidyissä pakkauksissa, joihin on selvästi merkitty sanat LÄÄKKEITÄ/MEDICINER/MEDICINES.

Laiva-apteekista huolehtiminen

8 §

Aluksen päällikön on huolehdittava siitä, että aluksessa on tämän päätöksen mukainen laiva-apteekki ja että sitä hoidetaan tämän päätöksen määräysten mukaisesti.

Aluksen päällikön tehtävänä on:

1) ratkaista, onko lääkintätarvikkeita otettava laiva-apteekkiin tässä päätöksessä mainittua enemmän. Huumausaineiksi luokiteltavia lääkkeitä ei laiva-apteekissa saa kuitenkaan olla suurempia määriä kuin tässä päätöksessä mainitaan;

2) tarpeen vaatiessa ja lääketieteellisen asiantuntijalausunnon pyydettyään huolehdittava siitä, että laiva-apteekkiin hankitaan myös muita kuin tässä päätöksessä mainittuja lääkintätarvikkeita;

3) luovuttaa tarvittaessa lääkintätarvikkeita niitä tarvitseville;

4) huolehtia lääkintätarvikkeiden uusimisesta ja täydentämisestä tarvittaessa; sekä

5) huolehtia siitä, että laiva-apteen sekä pelastusveneiden ja -lauttojen lääkintätarvikkeet tarkastetaan 13 ja 14 §:n määräysten mukaisesti.

Aluksen päällikkö voi siirtää laiva-apteen hoidon määräämälleen työntekijälle, jolla on tehtävään riittävä lääkinnällinen koulutus.

Laiva-apteen käyttö

9 §

Laiva-apteen lääkintätarvikkeet on ensisijaisesti tarkoitettu aluksen työntekijöiden käyttöön. Pakottavissa tapauksissa voidaan lääkintätarvikkeita luovuttaa myös matkustajille tai muille aluksessa oleville.

Lääkkeitä luovutettaessa on noudatettava suurta varovaisuutta ja seurattava tarkoin lääkepakkauksessa annettuja ohjeita.

Jos lääkkeitä luovutetaan suurempia määriä kuin välittömästi käytetään, on lääke luovutettava sopivassa pakkauksessa, johon on merkitty lääkkeen saaneen henkilön nimi, lääkkeen nimi ja annostusohje.

Pääasiallisesti keskushermostoon vaikuttavia lääkkeitä luovutettaessa ja käytettäessä on noudatettava erityisen suurta varovaisuutta.

Hoitotoimenpiteen oikeellisuus on epävarmoissa tilanteissa pyrittävä varmistamaan kysymällä ohjeita lääkäriltä. Lääkärin ohjeita on mahdollisuuksien mukaan kysyttävä myös silloin, kun aiotaan käyttää lääkkeitä, joissa on maininta "vain lääkärin ohjeen mukaan".

Lääkepäiväkirja

10 §

Lääkepäiväkirjaan on merkittävä laiva-apteekkiin tehdyt hankinnat joko luettelemalla hankitut lääkintätarvikkeet ja niiden määrät tai viittaamalla hankinnan yhteydessä laadittuun luetteloon.

Kaikista luovutetuista lääkkeistä ja vasta-aineista on tehtävä merkintä lääkepäiväkirjaan. Merkinnästä on käytävä ilmi lääkkeen tai vasta-aineen saaneen henkilön nimi, laatu ja määrä sekä antamisen syy, antamispäivämäärä ja luovuttajan nimi.

Lääkepäiväkirja on säilytettävä laiva-apteekissa vähintään kaksi vuotta viimeisestä merkinnästä.

Lääkepäiväkirjan sisältämien tietojen osalta on noudatettava, mitä potilasasiakirjojen salassapitoa koskevissa säädöksissä säädetään.

Laiva-apteekin säilytys

11 §

Laiva-apteekki on säilytettävä lukitussa tilassa, jossa sen koko sisältö on helposti nähtävissä.

Laiva-apteekki on suojattava hyvin kosteudelta, pakkaselta ja voimakkaalta lämmöltä.

Alusluokkiin A tai B kuuluvissa aluksissa on oltava lukittava, viileä tila (jääkaappi) viileässä säilytettäviä lääkkeitä varten.

Ensihoitopakkaus on säilytettävä muun laiva-apteekin läheisyydessä. Pakkaus on varustettava asianmukaisella merkinnällä.

Lääkintätarvikkeiden pakkaukset ja säilytys

12 §

Lääkintätarvikkeiden tulee olla tarkoituksenmukaisissa pakkauksissa. Jokainen lääkepakkaus on varustettava nimilapulla, jossa selvin kirjaimin ilmoitetaan laiva-apteekista laaditun luettelon mukainen lääkkeen suomen- ja ruotsinkielinen nimitys. Pakkauksessa on lisäksi mainittava apteekki, josta lääke on toimitettu, toimituspäivä sekä käyttöohjeet.

Lääkintätarvikkeet on säilytettävä hyvässä järjestyksessä. Jokainen lääkeaine on säilytettävä erillään muista lääkkeistä omassa pakkauksessaan. Ulkoiseen käyttöön tarkoitettuja lääkkeitä on säilytettävä erillään muista lääkkeistä. Desinfektioaineet on säilytettävä erillään lääkkeistä.

Laiva-apteekin tarkastus

13 §

Laiva-apteekin sekä pelastusveneiden lääkintätarvikkeet on tarkastettava vähintään kerran vuodessa.

Pelastuslauttojen lääkintätarvikkeet tarkastetaan pelastuslauttojen vuosihuoltojen yhteydessä.

14 §

Suomessa laiva-apteekin tarkastaa laillistettu proviisori kuitenkin niin, että alusluokkaan C kuuluvan aluksen laiva-apteekin voi tarkastaa myös aluksen päällikkö.

Jos alus ei ole Suomessa silloin kun laiva-apteekki tulisi tarkastaa, on aluksen päällikön suoritettava tarkastus ja laillistetun proviisorin on tarkastettava laiva-apteekki välittömästi aluksen saavuttua Suomeen.

Laiva-apteekkia tarkastettaessa on varmistauduttava siitä, että aluksessa on tämän päätöksen mukainen laiva-apteekki ja että sitä hoidetaan tässä päätöksessä annettujen määräysten mukaisesti.

Tarkastuksesta on tehtävä merkintä sekä laiva-, että lääkepäiväkirjaan.

Pelastuslauttojen tarkastusluettelon allekirjoittaa kuitenkin lautan vuosihuollon tehnyt henkilö.

Koulutus

15 §

Aluksen päällikön ja työntekijän, jonka aluksen päällikkö on 8 §:n 3 momentin mukaisesti määrännyt hoitamaan laiva-apteekkia, on ylläpitääkseen lääkinnällisiä taitojaan osallistuttava vähintään viiden vuoden välein alan koulutukseen.

Koulutuksen on oltava koulutuksesta vastaavan viranomaisen hyväksymä.

Poikkeukset

16 §

Merenkulkuhallitus voi hakemuksesta yksittäistapauksessa myöntää poikkeuksia tämän päätöksen määräyksistä lääkelaitosta ja työterveyslaitosta kuultuaan.

Valvonta

17 §

Tämän päätöksen määräysten noudattamista valvovat merenkuluviranomaiset.

Voimaantulo

18 §

Tämä päätös tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1995.

Tällä päätöksellä kumotaan laiva-apteekeista 23 päivänä syyskuuta 1985 annettu merenkulkuhallituksen päätös siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

Aluksen laiva-apteekki on saatettava tämän päätöksen mukaiseksi viimeistään laiva-apteenkin seuraavan tarkastuksen yhteydessä.

Helsingissä 12 päivänä joulukuuta 1994

Pääjohtaja

Kyösti Vesterinen

Merenkulkuosaston päällikkö
merenkulkuneuvos

Heikki Valkonen

